

Camí ral de Castelladral

Navàs

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal. Antic terme del castell de Castelladral, parròquia de Sant Miquel de Castelladral.
Emplaçament
Alçada: Carretera de Súria a Viver i Serrateix (B-423), al km. 9,4.
652

Coordenades:

Latitud: 41.9012
Longitud: 1.7819
UTM Est (X): 398963
UTM Nord (Y): 4639524

Classificació

Número de fitxa 08141 - 307
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle X-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Tram molt parcial
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08140A010000080000IH
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dv., 04/06/2021 - 13:05

Descripció

Restes d'una part del camí ral que passava per Castelladral en direcció nord-sud. Uns 250 m al nord-est del nucli de Castelladral, vora el pedestal de la Creu de la Santa Missió que es troba al costat de la carretera, es conserva en bones condicions un petit tram d'aquesta calçada. Es tracta d'una codina natural on es poden apreciar perfectament les roderes dels carros. Això indica que, en aquest sector, el camí era carreter. En la major part del tram, però, aquest camí era de bast, com tots els camins tradicionals abans de mitjans del segle XIX, quan es van començar a construir les carreteres modernes.

Observacions:

Informació facilitada per Jaume Obradors

Història

Castelladral era un node de comunicacions, i hi confluien diversos camins antics que enllaçaven el pla de Bages amb les terres del Berguedà seguint un eix central, entre el Llobregat i el Cardener. No en podem concretar amb precisió ni les èpoques en què van estar vigents ni els recorreguts detallats, de manera que en farem una descripció genèrica.

Venint del sud hi havia, d'una banda, el Camí ral de Súria a Berga, que feia un recorregut en diagonal més o menys igual que l'actual carretera (B-423). La sortida de Súria que era pel carrer del Roser, les Cabanasses i passava al nord de Sant Salvador del Quer. Poc abans d'arribar a Castelladral encara es conserven les ruïnes de la casa anomenada l'Hostal, que podria ser una construcció dels segles XVIII-XIX. Un altre camí procedia de la zona més central o de Castellnou. Des del Pont de Barquets pujava pel sector proper al mas Bigorra, i més amunt es creuava amb el Camí Saliner (que feia un recorregut transversal cap a Navàs i en direcció a l'Osona). Aquesta zona a l'entorn del mas Bigorra i de Solivella devia ser força estratègica. És interessant perquè hi trobem tres elements que podrien estar vinculats amb torres o fortificacions de control d'aquestes rutes. Són el castell de Solivella, Bigorra Vell (una possible torre de vigiliància alt-medieval obrada amb opus spicatum) i el que hem anomenat jaciment de Maçaners (una altra possible torre, també obrada en part amb opus spicatum i situada en un punt estratègic). Des d'aquí el camí seguia en direcció nord cap a Reixes i Castelladral.

Des de Castelladral cap al nord un dels camins continuava per un recorregut més a l'oest de l'actual carretera, per l'Obaga del Castell cap a Sant Just i Serrateix. Aquest camí consta com a camí ral ("strata regia") l'any 941 en la donació de l'alou d'Arboceda al Monestir de Serrateix. La denominació del castell de Castelladral com a "castro iterum", és a dir, castell del camí, l'any 977 en l'acta de fundació del Monestir de Serrateix també sembla referir-s'hi. Pel que fa al camí ral de Navàs a Berga, se separava de l'anterior al cap d'un quilòmetre aproximadament, i feia un recorregut en diagonal cap al nord-est. A l'extrem nord del terme de Navàs el camí confluint amb un altre que venia més oriental per Sant Cugat del Racó.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs", *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p 156.

BADIA I MASGRAU, Josep M. *Castelladral, un poble de pagès* (llibre en elaboració).

BADIA I MASGRAU, Josep M. Escrits inèdits.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 05.BAMP

TORRAS I SERRA, Marc (1996) "Els camins tradicionals del Bages". *Dovella*. Núm. 53. Manresa: Centre d'Estudis del Bages. Pàg.17-20.

